

Przedmiotowe Zasady Oceniania
Przyrody w klasie 4 i Geografii w klasach 5 – 8
W Szkole Podstawowej nr 18
w Zespole Szkół nr 8 im. H. CH. Andersena
w Bydgoszczy

1. Ocenianie ucznia ma na celu:

- Bieżące i systematyczne obserwowanie postępów ucznia w nauce,
- Pobudzanie rozwoju umysłowego ucznia, jego uzdolnień i zainteresowań przedmiotem,
- Uświadomienie uczniowi stopnia opanowania wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania oraz ewentualnych braków w tym zakresie,
- Wdrażanie ucznia do systematycznej pracy, samokontroli i samooceny,
- Ukierunkowanie samodzielnej pracy ucznia,
- Okresowe i roczne podsumowanie wiadomości i umiejętności oraz określenie na tej podstawie stopnia opanowania przez ucznia materiału programowego przewidzianego na dany semestr,
- Dostarczanie rodzicom informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia,
- Wzmocnienie motywacji uczniów.

2. Przedmiotem oceny są:

- Zapamiętanie wiadomości,
- Stosowanie wiadomości,
- Stosowanie terminologii geograficznej,
- Umiejętność wnioskowania,
- Umiejętność pracy w grupie,
- Umiejętność czytania map,
- Umiejętność prowadzenia obserwacji terenowych,
- Postawa – aktywność.

3. Skala ocen:

Oceny cząstkowe (bieżące) i klasyfikacyjne śródroczne oraz oceny roczne, ustala się w stopniach według następującej skali:

- celujący	6
- bardzo dobry	5
- dobry	4
- dostateczny	3
- dopuszczający	2
- niedostateczny	1

4. Narzędzia oceniania:

- Odpowiedzi ustne z materiału z trzech ostatnich godzin lekcyjnych,
- kartkówki obejmujące materiał z trzech ostatnich godzin lekcyjnych trwające do 15 minut,
- krótkie sprawdziany ze znajomości mapy z użyciem mapy konturowej trwające około 15 minut,
- sprawdziany planowane na tydzień przed realizacją i obejmujące tematy lekcyjne trwające jednostkę lekcyjną lub mniej (po wcześniejszym poinformowaniu o tym uczniów),
- zadania domowe,
- praca samodzielna (referaty, sprawozdania z wykładów, plakaty, plansze, rysunki, prezentacje multimedialne itp.),
- udział w konkursach przyrodniczych/geograficznych i olimpiadach,
- znajomość mapy fizycznej świata i Polski, znajomość mapy polityczno - administracyjnej świata

i Polski,

- aktywność ucznia.

5. Zasady wystawiania ocen i kryteria oceniania:

1) Wiedzę i umiejętności uczniów można zaklasyfikować do dwóch poziomów:

- poziom podstawowy – są to wymagania konieczne i podstawowe (najbardziej przystępne, najprostsze, niezbędne na wyższych etapach kształcenia, użyteczne w praktyce),
- poziom ponadpodstawowy – ocena wyższa niż dostateczna, która obejmuje poziom wiedzy rozszerzającej i dopełniającej oraz wykraczającej poza program szkolny. Dotyczy on umiejętności trudniejszych, przydatnych, ale nie niezbędnych, bardziej złożonych.

2) Przy odpowiedzi ustnej i pisemnej ocenie podlegają:

- (poziom merytoryczny) dobór i zakres treści, wyjaśnianie zjawisk i procesów, stosowanie terminów i nazw geograficznych,
- poprawność stylistyczna i kultura wypowiedzi,
- w pracach pisemnych dodatkowo – samodzielność, dokładność, konstrukcja pracy, jej estetyka.

3) Kryteria ocen

celujący	100%
bardzo dobry	90 – 99%
dobry	75 – 89%
dostateczny	60 – 74%
dopuszczający	40 – 59%
niedostateczny	0 – 39%

4) Z wymaganiami programowymi do poszczególnych działów uczniowie zostają zapoznani na początku roku szkolnego (na pierwszej lekcji).

5) Stosowany jest system znaków „+” i „-” w celu oceny aktywności uczniów:

- aby uzyskać ocenę bardzo dobrą należy otrzymać dziesięć plusów („+”) z przyrody i pięć plusów (+) z geografii,
- za otrzymanie czwartego minusa („-”) uczeń uzyskuje ocenę niedostateczną.

6) Nieprzygotowanie do lekcji - tzn: nieopanowanie wiadomości z trzech ostatnich godzin lekcyjnych, brak zadania domowego, brak zeszytu, zeszytu ćwiczeń, podręcznika (jeden egzemplarz na dwie osoby):

- Uczeń może w semestrze zgłosić nieprzygotowanie do lekcji bez podawania przyczyn (nie dotyczy to zapowiedzianych sprawdzianów i zapowiedzianych kartkówek) – przy dwóch godzinach tygodniowo – 3 razy; przy jednej godzinie tygodniowo – 2 razy, przy czym musi ten fakt zgłosić nauczycielowi na początku lekcji.

7) Ocenę okresową można wystawić przynajmniej z trzech ocen cząstkowych (przy jednej godzinie tygodniowo) i przynajmniej z pięciu przy dwóch godzinach przyrody/geografii w tygodniu.

8) Informacja o terminie, formie i zakresie planowanych sprawdzianów podawane są z tygodniowym wyprzedzeniem.

9) Przy jednej godzinie geografii w tygodniu nauczyciel nie przeprowadza lekcji powtórzeniowej przed sprawdzianami, a jedynie krótko omawia zagadnienia. Przy dwóch godzinach przyrody/geografii w tygodniu lekcje powtórzeniowe są przeprowadzane, chyba że omawiany dział jest krótki.

10) Jeżeli uczeń z przyczyn losowych nie może napisać sprawdzianu/kartkówki w określonym terminie ma obowiązek uczynić to w terminie uzgodnionym z nauczycielem.

11) Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną ze sprawdzianu (lub był nieobecny w szkole i nie pisał sprawdzianu w pierwszym terminie) w ciągu jednego do dwóch tygodni od daty jej oddania (nie dłużej), a ocena z poprawy wpisana jest przed oceną pierwotną (która wówczas jest wzięta w nawias). Jeżeli uczeń uzyskał ocenę niedostateczną z kartkówki z mapy konturowej, wówczas ma prawo w ciągu dwóch tygodni napisać ją jeszcze raz, ale ocena ta jest stawiana w kolumnie obok i obie oceny są liczone do średniej z tą samą wagą ocen.

- 12) Jeżeli uczeń nie poprawił sprawdzianu lub kartkówki w wyznaczonym terminie 2 tygodni, a chciałby to uczynić po upływie 2 tygodni, wówczas może to uczynić jedynie do oceny dopuszczającej.
- 13) Nauczyciel może przeprowadzić bez zapowiadania „kartkówkę” obejmującą materiał z trzech ostatnich lekcji.
- 14) Nieobecność na ostatniej lekcji nie zwalnia ucznia z przygotowania do lekcji i możliwości odpowiedzi lub kartkówki/sprawdzianu (chyba, że jest do dłuższa nieobecność trwająca dłużej niż 3 dni z rzędu).
- 15) Oceny z kartkówek zasadniczo nie podlegają poprawie. Jedynie w wyjątkowej sytuacji, po uprzednim uzgodnieniu z nauczycielem prowadzącym uczeń może napisać kartkówkę jeszcze raz, a nowa ocena jest dostawiona w kolumnie obok i obie oceny są liczone do średniej z tą samą wagą ocen.
- 16) Nie ocenia się ucznia do trzech lekcji po dłuższej usprawiedliwionej nieobecności.
- 17) Nie odrobienie pracy domowej odnotowuje się w postaci „-” w dzienniku, co ma wpływ na ocenę stosunku ucznia do przedmiotu. Uzyskanie trzech minusów za brak zadań niczym nie skutkuje, czwarty minus upoważnia do wstawienia oceny niedostatecznej.
- 18) Prowadzenia zeszytu przedmiotowego i zeszytu ćwiczeń jest obowiązkowe.
- 19) Nauczyciel ma prawo w trakcie lekcji zapytać ucznia z trzech ostatnich tematów (jeśli w tym przypadku nie zgłosił uprzednio nieprzygotowania), jeżeli uczeń zakłóca tok lekcji.
- 20) Dopuszcza się możliwości samooceny ucznia przy odpowiedzi ustnej i pracy zespołowej w celu kształcenia umiejętności w tym zakresie.
- 21) Wystawienie oceny semestralnej i na koniec roku szkolnego dokonuje się na podstawie ocen cząstkowych przy czym większą wagę mają oceny ze sprawdzianów. W drugiej kolejności z kartkówek i odpowiedzi ustnych. Pozostałe oceny są ocenami wspierającymi.

Oceny wystawiane na semestr lub na koniec roku nie są średnimi arytmetycznymi, wystawiane są na podstawie średniej ważonej, dla której ustalona została następująca skala punktów:

Forma sprawdzania wiedzy	Waga oceny
Testy i sprawdziany na zakończenie działu nauczania, konkursy	3
Odpowiedź ustna i kartkówki, kartkówka z mapy konturowej	2
Zadania domowe w zeszycie i zeszycie ćwiczeń, referaty, prace dodatkowe, oceny z aktywności i pracę na lekcji, oceny za prace w grupach, oceny za karty pracy	1

Aby obliczyć średnia ważoną mającą przełożenie na ocenę końcoworoczną należy skorzystać ze wzoru:

Wzór do średniej ważonej:

$$\frac{(3 \text{ pkt} \times \text{suma ocen}) + (2 \text{ pkt} \times \text{suma ocen}) + (1 \text{ pkt} \times \text{suma ocen})}{(3 \text{ pkt} \times \text{liczba ocen}) + (2 \text{ pkt} \times \text{liczba ocen}) + (1 \text{ pkt} \times \text{liczba ocen})}$$

Średnia ważona	ocena
5,61 – 6,00	celująca
4,61 – 5,60	bardzo dobra
3,61 – 4,60	dobra
2,61 – 3,60	dostateczna
1,61 – 2,60	dopuszczająca
1,00 – 1,60	niedostateczna

- 22) Uczniowie o ocenach cząstkowych są informowani na bieżąco.
- 23) Rodzice są informowani o ocenach cząstkowych i semestralnych na „drzwiach otwartych” i wywiadówkach.
- 24) Sprawdzone i ocenione i omówione prace pisemne są przekazywane uczniom, a potem przechowywane przez nauczyciela do końca roku szkolnego i na życzenie okazywane rodzicom.

Jeżeli uczeń był nieobecny w dniu oddawania sprawdzianu lub kartkówki, wówczas z uwagi na znikomy wymiar godzin z geografii, może obejrzeć pracę na konsultacjach przedmiotowych. Nie oddanie sprawdzianu wiąże się z wpisaniem uwagi do dzienniczka.

25) Jeżeli w wyniku klasyfikacji śródrocznej lub końcoworocznej uczeń z przyczyn usprawiedliwionych ma braki w materiale programowym, uzupełnia je wg umowy zawartej z nauczycielem.

26) **Ocena jest jawna, sprawiedliwa, obiektywna, systematycznie wystawiana, częsta, obejmuje różnorodne prace ucznia.**

6. Zasady współdziałania z rodzicami i uczniami:

- a) rozmowy indywidualne z uczniem,
- b) kontakty z rodzicami:
 - indywidualne,
 - wywiadówki.

7. Kryteria wymagań na daną ocenę:

Uczeń otrzyma ocenę **celującą**, jeżeli:

- opanuje w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej;
- opanuje wiadomości i umiejętności ponadprogramowe;
- prezentuje swoje wiadomości posługując się terminologią geograficzną;
- wykazuje się biegłą znajomością mapy;
- aktywnie uczestniczy w lekcji, uzyskuje z prac pisemnych 100% punktów; odpowiada na dodatkowe pytania;
- potrafi wykorzystywać uzyskaną wiedzę na lekcjach innych przedmiotów oraz poza szkołą;
- trafnie analizuje i interpretuje oraz samodzielnie opracowuje i przedstawia informacje oraz dane pochodzące z różnych źródeł;
- trafnie analizuje zjawiska i procesy geograficzne;
- formułuje problemy i rozwiązuje je w sposób twórczy, trafnie dobierając liczne przykłady;
- wykonuje dodatkowe prace z geografii proponowane przez nauczyciela lub sam daje nauczycielowi propozycje wykonania dodatkowych prac;
- bierze czynny udział w różnego rodzaju konkursach i osiąga w nich sukcesy.

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeżeli:

- opanuje w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej;
- poprawnie posługuje się słownictwem geograficznym;
- wykazuje się bardzo dobrą znajomością mapy;
- wykazuje szczególne zainteresowanie naukami geograficznymi;
- aktywnie uczestniczy w lekcji, z prac pisemnych uzyskuje 90 - 99% punktów, udziela pełnych odpowiedzi na pytania podczas odpowiedzi ustnych;
- trafnie analizuje i interpretuje informacje i dane pochodzące z różnych źródeł;
- potrafi zinterpretować zjawiska zachodzące w przestrzeni geograficznej;
- rozumie relacje zachodzące między elementami środowiska;
- potrafi stosować zdobytą wiedzę i umiejętności do samodzielnego rozwiązywania problemów w nowych sytuacjach.

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeżeli:

- opanuje bardziej złożone wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej, które będą użyteczne w szkole i poza szkołą;
- udziela poprawnych odpowiedzi na typowe pytania oraz posługuje się poprawną terminologią geograficzną;
- wykazuje się dobrą znajomością mapy;

- aktywnie uczestniczy w lekcji, z prac pisemnych uzyskuje 80-89% punktów;
 - korzysta z wielu różnych źródeł informacji;
 - poprawnie opisuje zjawiska zachodzące w przestrzeni geograficznej, wyciąga właściwe wnioski oraz trafnie dobiera przykłady;
 - potrafi stosować zdobytą wiedzę i umiejętności do samodzielnego rozwiązywania typowych problemów, w przypadkach trudniejszych rozwiązuje problemy z pomocą nauczyciela.
- Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeżeli:

- opanuje najważniejsze, przystępne i niezbyt złożone wiadomości i umiejętności programowe, które będą użyteczne w szkole i poza szkołą;
- udziela odpowiedzi na proste pytania, posługując się zrozumiałym językiem i podstawową terminologią geograficzną;
- wykazuje się podstawową znajomością mapy;
- wykazuje zadowalającą aktywność na lekcji, z prac pisemnych uzyskuje 60 - 79% punktów;
- korzysta samodzielnie lub z pomocą nauczyciela z różnych źródeł informacji;
- zazwyczaj poprawnie opisuje zjawiska zachodzące w przestrzeni geograficznej, podaje nieliczne przykłady;
- rozwiązuje typowe problemy o małym stopniu trudności.

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeżeli:

- opanuje wiadomości i umiejętności programowe w stopniu umożliwiającym kontynuowanie dalszego kształcenia;
- udziela odpowiedzi na pytania o niskim stopniu trudności, posługując się zrozumiałym językiem i elementarną terminologią geograficzną;
- wykazuje minimalną aktywność na lekcji, z prac pisemnych uzyskuje 45 - 59% punktów;
- korzysta pod kierunkiem nauczyciela z podstawowych źródeł informacji.

Uczeń otrzymuje ocenę **niedostateczną**, jeżeli:

- nie opanował w stopniu umożliwiającym dalsze kształcenie wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej;
- nie przyswaja wiedzy oraz jest niesystematyczny w wykonywaniu prac domowych;
- nie posługuje się elementarnymi pojęciami geograficznymi oraz nie próbuje rozwiązać zadań o minimalnym stopniu trudności;
- nie potrafi korzystać z podstawowych źródeł informacji geograficznej tj. map ogólnogeograficznych i map tematycznych;
- nie wykonuje instrukcji i nie podejmuje współpracy z nauczycielem;
- wykazuje bierną postawę na lekcji, z prac pisemnych otrzymuje poniżej 44% punktów.

W procesie oceniania obowiązuje stosowanie zasady kumulowania wymagań (ocenę wyższą otrzymać może uczeń, który spełnia wszystkie wymagania przypisane ocenom niższym).

8. Ocena uczniów z zaleceniami PPP.

- Nauczyciel dostosowuje wymagania w zakresie wiedzy i umiejętności w stosunku do ucznia, u którego stwierdzono deficyty rozwojowe i choroby uniemożliwiające sprostanie wymaganiom programowym, potwierdzone orzeczeniem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej lub opinią lekarza – specjalisty.

– w ocenianiu uczniów z dysfunkcjami uwzględnione zostają zalecenia poradni:

- wydłużenie czasu wykonywania ćwiczeń praktycznych,
- możliwość rozbicia ćwiczeń złożonych na prostsze i ocenienie ich wykonania etapami,
- konieczność odczytania poleceń otrzymywanych przez innych uczniów w formie pisemnej,

- branie pod uwagę poprawności merytorycznej wykonanego ćwiczenia, a nie jego walorów estetycznych,
- możliwość (za zgodą ucznia) zamiany pracy pisemnej na odpowiedź ustną (praca klasowa lub sprawdzian),
- podczas odpowiedzi ustnych zadawanie większej ilości prostych pytań zamiast jednego złożonego,
- obniżenie wymagań dotyczących estetyki zeszytu przedmiotowego,
- możliwość udzielenia pomocy w przygotowaniu pracy dodatkowej

9. Ewaluacja PSO:

W celu ewaluacji systemu jeden raz w roku nauczyciel przeprowadza rozmowy lub ankiety wśród rodziców i uczniów. Wyciąga wnioski i wnosi poprawki.

